

AKVINKUM, A MAGYAR POMPÉJI

A Vezuv lábánál egykor elterült és a láva-hambóból kiásott három római kori város: Pompéji, Herkulánum és Stábié régészeti érdekesség dolgában nem lebecsülendő versenyfársat kapott az Obuda határában kiásott Akvinkum építészeti maradványaiban. Kiterjedése és a kultúra visszatükrözésének teljessége tekintetében természetesen nem lehet a latin föld egykor virágzott és magas kultúrfokon állott városainak jelentőségét Pannónia, az egykori római provincia egyik segédlegiójának állomáshelyével összemérni, de a művelődés- és művészettörténelem szempontjából számos olyan érdekes és fontos adalékkal szolgálnak az akvinkumi leletek és rom- emlékek, amelyek kiegészítik és teljessé teszik a Pompéji nyomán a római életről alkotott kultúrképet. Így például sehol eddig még Európa földjén nem találtak a római császárság idejéből való műmiákat, holott köztudomású, hogy a császári Róma nemcsak ismerte, de kultiválta is a bebalzsamozást. A budai hegyek lábánál egykor elterült római kori telep az első és egyetlen, ahol ilyen napfényre került. Alig pár évvel ezelőtt egy csúcshegyi villa építésénél talált rá Nagy Lajos dr. az Akvinkumi Múzeum tudós igazgatója.

Az a víziorgona, amelyre egy római ház pincéjében akadtak, szintén páratlan és egyedülálló lelet az egész világon. Hasonlóképpen értékes és jelentőségteljes a Raktár uccában kiásott ókeresztény kápolna, a „cella trichora“, amely több, korábban elpusztult rétegre épült, bizonyosságú annak, hogy a római légiók négyszáz éves pannóniai tartózkodása alatt ez a város többször is újjáépült.

Az akvinkumi ásásokok 170 éves múltra tekinthetnek vissza. Itt is, mint a legtöbb helyütt, a véletlen volt a kutatások megindítója. Mária Terézia uralkodása idején, az Úr 1777. esztendejében a mai Flórián-tér helyén, ahol akkoriban szántóföldek terültek el, egy sváb földműves szántás közben egy régi épület alapfalaira bukkant. A véletlen úgy akarta, hogy éppen akkor költözött Budára a nagyszombati egyetem, amelynek tudós professzora, Schönwiesner István jezsuita atya, kiásatta és beható tanulmányozás alá vette az épületmaradványokat. Általános csodálkozást keltett, amikor megállapította, — és fölfedezését latin nyelvű könyvben részletesen a világ elé is tárta, — hogy római kori építmény került napfényre, sőt azt is kimutatta, hogy ezek az alapfalak első felszínre bukkant nyomai annak a pannóniai városnak, amelyet ősi kelta nevének latinosításával Akvinkumnak hívtak és amelynek egykori létezése az évszázadok során teljesen feledésbe merült.

Ez az első épület egy római gőzfürdő maradványa volt. Ezt a fürdőt földalatti csatornán vezetett forró levegővel fűtötték. Ezzel megindultak az ásások a halott város kiásására, amelynek falai között egykor a második számú segédlegió táborozott. A legkiválóbb magyar tudósok egész sora: Römer Flóris, Zsigmond Gusztáv, Torma Károly, Hampel József és Havas Sándor egymás után hozták napfényre az érdekesnél érdekesebb leleteket. Legfáradhatatlanabbul és legeredményesebben azonban Kuzsinszky Bálint végezte a feltárás munkáját és ezzel megvetette az Akvinkumi Múzeum alapját, amelynek első igazgatója lett. Azóta az ásások egyre gyorsuló tempóban és egyre gazdagabb eredményeket hozóan folynak.

Azok a romok, amelyeket az Akvinkumi Múzeum körül csodál meg a közönség, csak egészen kis része annak az egykor messzire kiterjeszkedett telepnek, amely a légió állomáshelye körül négy évszázad alatt kiépült. Salamon Ferenc becslése szerint legalább 60.000-re tehető Akvinkum virágzókorabeli lakosainak száma. Javarészt szegényebb

Királyi Udvari
Hangszergyár

Sternberg

Rákóczi út 60.
Legjobb választék. Csere, javítás.
Kedvező fizetési feltételek.

Mikor jött rá?

A társalgóban az ismert komikus-színész ifjúkori emlékeit eleveníti fel.

— Tudjátok, mielőtt színész lettem, tulajdonképpen jogi pályára készültem. Egyszer aztán rájöttem, hogy alaposan még tudom kacagtatni az embereket. Így lett belőlem komikus.

— És mikor jöttél rá erre? — kérdezte valaki.

Mire az egyik kolléga mozdulatlan arccal közbeszólt:

— Az első szigorlaton...

Hölgyek jelszava

Szövet és selyem, vászon és kelengye Olcsón kapható, ezt el ne felejtse...

Klein Antal

divatáruccikkek szaküzletében, Bpest, VII. Király ucca 49 (A Teréz templomnál)

Kamillatea Hársfa-tea
1/2 kiló 55 fillér.
10 duka 80 fill. a Czeich-drogériában. Budapest, VIII, Mátyás tér 1. Címet őrizze meg!

Kozma Béla